СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 171. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 25. липня 1931. VOL. XXXIX. No. 171. Jersey City, N. J., Saturday, July 25, 1931. THREE CENTS.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ЗАДОВОЛЕНИЙ ЛОНДОНСЬКОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ

ПРЕЗИДЕНТ ХВАЛИТЬ РОБОТУ СТИМСОНА И МЕЛОНА.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер видав з Білого Дому заяву, що він дуже вдоволений вислідом конференції міністрів великих держав у Лондоні про допомогу Німеччині.

Президент Гувер підносить з великим признанням працю секретаря стейту Стимсона й секретаря скарбу Мелона.

Ґазети подають, що Америка піддержує давні кредити для Німеччини, але не буде висилати для неї нових сум.

АМЕРИКАНСЬКІ БАНКИРІ И БІРЖА НЕ ВИЯВЛЯЮТЬ ЗАПАЛУ.

НЮ ЙОРК. — Мимо запевнень федерального уряду та провідників републиканської партії про великий успіх американського пляну допомоги Німеччині на лондонській конференції американські банки й біржа не виявляють майже ніякого запалу.

Біржа не проявила більшого руху, якого можна би сподіватися, якби біржевики відчули, що обставини зміняться поважно. Банки теж не попускають гроша та висказують сумнів у жвавіший рух готівкою й кредитом.

ДЕМОКРАТИ ШУКАЮТЬ „МОКРОГО" КАНДИДАТА.

НЮ ЙОРК. — Підчас своїх відвидин у Ню Йорку, куди він їздив на кулачну боротьбу між Вокером та Шаркієм, шикаґовський мейор Чермак мав розмову з місцевими ґазетярами про слідуючі вибори президента. Чермак говорив, що демократи західніх стейтів хотіли би мати „мокрого" кандидата. Чермак говорив, що нюйорський губернатор Рузвелт був би добрим для них.

ЗА ДЕНЬ З НЮ ЙОРКУ НА КУБУ И НАЗАД.

НЮ ЙОРК. — Капітан Френк Гок виїхав по сніданню з Ню Йорку, прилетів на обід на острів Кубу, а на вечеру був уже назад у Ню Йорку.

У цей спосіб Гок відбув за один день дорогу 2,806 миль. Самий лет забрав йому 17 годин і 3 мінути. Він збив рекорд лету до Куби й назад на пів тори години.

ВБИЙНИК ПРОГИБІЦІЙНИХ АҐЕНТІВ АРЕШТОВАНИЙ.

ФОРТ ВЕЙН (Індіяна). — Тут арештовано в четвер рано Джорджа Едемса, бутлеґера, котрий попереднього дня вбив двох поліційних аґентів, які наставилися його зловити на бутлеґерстві. Його поставлено перед велику лаву присяжних суддів як підозрілого за вбивство.

СЛІДСТВО ПРОТИ АҐЕНТІВ, ЩО СТРІЛЯЛИ НА КОРАБЕЛЬ.

ДІТРОЙТ. — Федеральний уряд постановив поставити перед суд інспекторів митного уряду, котрі стріляли оноді за бутлеґерами так невдатно, що попадали своїми кулями в пасажирів на прогульковім кораблі „Ст. Клер".

ХОЧУТЬ МИТА НА НАФТУ.

ВАШИНҐТОН. — Американські нафтярі відкликалися до президента Гувера за заведення високого мита на заграничну нафту. Як мотив подавали надпродукцію нафти в Америці.

Президент Гувер відповів їм, що він не має права підносити мита тому тільки, що якогось продукту виробляють в Америці забогато.

ЗА ДЕПОРТАЦІЮ ЧУЖИНЦІВ.

ВАШИНҐТОН. — Юнія Американських Вольностей подала секретареви праці, Докови, протест проти арештування чужинців, вмішаних у страйк дорогових робітників у Ґвайт Плейнс, Ню Йорк, бо це становить безправне вмішування іміґраційних аґентів у страйк.

Секретар праці Док відповів, що аґенти мають право шукати за безправно тут перебуваючими чужинцями, де вони їх тільки можуть знайти, але це ще не становить вмішування уряду в страйк.

ВБИЙСТВА БОЖЕВІЛЬНИМ.

МЕРСЕР (Па.). — Збожеволілий майнер Марко Демофонті, котрий від кількох уже тижнів заховувався так підозріло, що сусіди нарешті постарались про оглядини лікаря, попав у небезпечний шал, в якому убив чотири особи, ранив трое та підпалив дім.

Узброєний рушницею, револьвером і різницьким ножем, він наперед вбив свою жінку, відтак свою шваґрову, потім вибіг з дому та, будуючи по сусідстві, стріляв і різав. Наперед стріляв кілька разів до дітей Степана Дудека, але не попілив. Відтак напав і вбив з рушниці шевця Бевіляка, котрий пробував його розоружити, потім убив панію Якеліо, як вона стояла перед своїм домом. Далі заскакав до дому Пишиляна, де вбив жінку й сина власника дому. Його зловили й відставили до шпиталю для божевільних.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

У вівторок, дня 28-го липня, в годині 7 вечером буде українська година на стації М.А.А.М., Нюарк, Н. Дж.

УНЕВАЖНЕНИЙ ЗАСУД.

Манітобський апеляційний суд уневажнив засуд Генрі Наґіряка на кару смерти і казав негайно випустити його на волю. Засуд смерти на Наґіряка проголосив суддя Дайсарт в Міннедосі 30 квітня. Члени апеляційного суду вважали, що зізнання підчас процесу були настільки суперечні, що не давали підстави до засуду, головно, коли він мав потягнути за собою кару смерти.

Наґіряка признала була лава присяглих винним смерти Кароля Мушанського, якого знайдено 24 листопада коло Єнтусвил з раною від кулі в плечах. Наґіряк і Мушанський вийшли були того дня разом на лови і були в приятельськім настрою. Слідство не виявило мотиву, задля якого Наґіряк мав би свого товариша вбити.

ПОЦІЛУНКИ НЕ ШКІДЛИВІ.

Поцілунки зовсім не шкодять; навпаки, вони є корисні для людей, каже визначний анґлійський лікар, д-р Йосая Олдфілд із Роґбай в Анґлії. Критикуючи на зборах Жіночого Інституту в Бирдинґтон твердження деяких лікарів, що поцілунки є з ґігієнічного огляду шкідливими, він сказав: „Поцілунок зовсім не шкідливий з ґігієнічного огляду, як це багато людей думає. Коли мущина цілує жінку, то передає їй мільони мікробів зі свойого організму; зате дістає він мільони мікробів з її організму. А з науки еволюції відомо нам, що така обміна мікробами є корисна для живучого сотворіння". Без сумніву, не твердження славного лікаря приймуть із вдоволенням всі ті живучі сотворіння, які люблять цілуватися та мали деякі сумніви щодо ґігієнічности поцілунків.

ДОЧКА ТОЛСТОГО МУСИТЬ ВЕРНУТИСЯ В СССР.

Дочці Толстого, що знаходиться тепер за кордоном, наказало совітське правительство повернути нараз до Росії, бо в противному разі позбавлять її совітського горожанства. З Москви доносять, що совітські власти арештували відомого ученика Толстого, Александра Триґубова, за те, що він критикував переслідування віри в Росії.

ПРИСУД СМЕРТИ У ВІННІПЕҐУ.

У вінніпеґському суді засуджено на кару смерти 45-літнього П. Страйба, котрий перед місяцем застрілив, а відтак порізав бритвою трое дітей п-ні Валтерс. Присуд буде виконаний 3. вересня.

ЗА ВИБОРИ ДО ТЮРМИ.

При румунських виборах побито в Біліцях бувшого посла Мату. За це опинилися два комісарі й один член виборчої комісії перед судом. Обидвох комісарів засуджено на два роки вязниці й втрату права бути публичним урядником, а члена виборчої комісії на рік вязниці. Засуджені мають зложити 200,000 леїв на ціли культурного товариства.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ І ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1932.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у багатьох тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людей, повинен дати своє оголошення до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона, 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша й остання сторона в части оголошень по $35.00. Хто хотів би в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з нею готову до друку клишу; коли ні, то понось кошт виготовлення такої кліші з фотографії, то значить, що його оголошення буде стільки коротше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить знаходитися в редакції по день 30 серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безусловно не будуть друкуватися.

Фотографії Братств і Товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які є при відділах У. Н. Союза (колиякий кружок, співацьке товариство і т. п. не є при відділі У. Н. Союза, таких після цього не будеться поміщувати у календари), хотілиб, аби їх фотографії були поміщені в календари на 1932 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 30 серпня б. р. Рівночасно просяться прислати з фотографією чек або моні-ордер, виписаний на імя „Свободи" на суму $10.00. Ці гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
81-83 GRAND ST., або P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УТІКАЧІВ З УКРАЇНИ ХОТІЛИ ВИДАТИ БОЛЬШЕВИКАМ.

У звязку з пригостреною колективізацією перейшло більше число селян з України на румунську територію. Тих, що мали родину в Бесарабії, оставляли власти в спокою, однак інших вислали до Тягині в цілі їх відіслання назад до СССР. Нещасливці, яким грозила смерть через розстріляння, звернулися до предсідника мішаної совітсько-румунської комісії, генерала Петреску, з просьбою, щоби їх оставлено в Румунії. Генерал Петреску підтримав цю просьбу і правительство вирішило, що совітські втікачі є політичними противниками совітського устрою і їх не можна видавати совітам.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ БЕЗРОБІТТЯ.

Робітник в семигородських копальнях, Михайло Ковач, опинився без праці й попав у нужду. З цеї причини пополнив самогубство в цей спосіб, що виготовив з динаміту набій й, виславши з дому жінку й діти, викликав вибух набою. Сусіди знайшли в хаті лише кусочки мяса.

ІНФОРМАТОР ДІСТАЄ ВИГРАНУ.

Найвищий суд провінції Бритіш Коломбія признав 19 червня важність закона, який говорить, що виграна на льотерії припадає в користь того, хто подасть про неї інформацію до суду. Артур Кенн виграв на льотерії $7,739. Його свояк Сонлі поінформував про це суд і суддя Ґреґорі у Вікторії признав йому виграні гроші.

НОВЕ ЛЮДСЬКЕ ПЛЕМЯ.

Професор Американець д-р Сміт відкрив серед лісів на північ від Сіяму нове дике племя, якого ще не доглянуло око культурного світа. Це племя стоїть на дуже низькім рівені культури, є дуже боязке, і коли хто хоче наблизитись до них, ці дикуни втікають зараз до лісів і криються в печерах.

КОРОЛІВСЬКИЙ „ТРИК".

Відомий американський письменник румунського походження, Конрад Берковічі, видав книжку „Королівський каханець", у котрій займається особою румунського короля Кароля. В тій книжці він розкриває ріжні скандали королівської румунської родини і каже, що деякі діти королевої Марії не є дітьми її чоловіка, покійного короля Фердинанда. Далі він твердить, що Кароль боявся зразу вертати з вигнання до Румунії. Тому він найняв актора, котрий був дуже подібний до нього з лиця, щоб цей появився на вулиці Букарешту і побачив, що з того вийде. Коли товпа приняла цього актора призвними окликами, Кароль рішив, що може безпечно вертати до Румунії.

КАТАСТРОФИ ПОЛЬСЬКИХ ЛІТАКІВ.

На летунськім майдані в Лавіци біля Познаня зударилися два польські військові літаки й стали спадати. Капраль-пільот Наперала вискочив з літака та замотався в линвах і апарат тягнув його вниз. Пільот згинув під румовищем літака. Завозінський, пільот другого літака, вискочив з апаратом до спадання та поранився тяжко. В грізному стані забрали його у шпиталь. Оба літаки знищені зовсім.

Біля Тарнова загорівся у повітрі військовий літак. З горіючого апарату на висоті 60 м. вискочив обсерватор капр. Рута. Він відбився від землі та набився на паркан. Руту відвезли в безнадійнім стані у шпиталь. Літак згорів разом з пільотом, серж. Клімшою.

ЖІНКА, ЩО ВБИЛА.

До комісаріяту варшавської поліції зголосилася в ночі 33-літня Бронислава Домасевичева і ридаючи, крикнула: „Арештуйте мене! Я вбила чоловіка!" Цю жінку арештовано і виявилося, що справді вона застрілила свого чоловіка, коли він спав. Вбила його за те, що він зраджував її, їздив з коханками на літнисько і ще кпив собі з болю і сліз жінки.

НОВИЙ ЛЕТ У СТРАТОСФЕРУ.

Інжинір Кіпфер, що підприняв разом з професором Пікардом лет у стратосферу, хоче тепер підприняти другий лет і осягнути висоту 30,000 метрів. В тій цілі буде він далеко більший бальон. Професор Пікард твердить, що цей лет не вдасться.

АМЕРИКА ВІДГРАЄ ДОМІНУЮЧУ РОЛЮ В СВІТОВІЙ ПОЛІТИЦІ

ВСІ ПРЕДЛОЖЕННЯ АМЕРИКИ ПРИНЯТІ НА КОНФЕРЕНЦІЇ В ЛОНДОНІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Фінансова конференція сімох держав у справі порятунку Німеччини пройшла під впливом Американців. Два американські секретарі, Стимсон і Мелон, властиво проводили цілою конференцією. Помимо того, що конференція обмежилася виключно до фінансово-економічних справ, поза нею було багато розмов на ріжні політичні теми. Тут також вели американські делеґати й видно було, що Америка також у політиці домінувала. Всі з великим задоволенням стрінули те, що Америка нарешті покинула зі своєю ізоляцією й розпочала активну міжнародню політику.

Основним політичним питанням часу є зближення Німеччини та Франції. Очевидно, обидві сторони щиро стараються знайти шляхи такого зближення. Це помітно було з того, що французькі й німецькі делеґати ввесь час трималися разом. Французький премєр Ляваль отверто заявив, що коли не наступить порозуміння між Францією й Німеччиною й вони не будуть далі спільно працювати на економічному та політичному полі, то Европа мусить пережити ще гірше ніж війна; вона попаде в анархію.

Конференція призначила спеціяльну комісію, яка має виробити технічний плян переведення мораторії, а також орґанізації нової позички для Німеччини. До цеї комісії представником Америки входить Ґібсон. Загально думають, що тепер півчнеться активна праця над тіснішим політичним та економічним обєднанням усіх держав, а передовсім Німеччини й Франції.

Німецька делеґація вже виїхала до Берліна. Вслід за нею виїздить туди секретар Стимсон. Він пробуде в Німеччині три дні. Вслід за Стимсоном до Берліна їдуть Мек Доналд та Гендерсон, а за ними мабуть поїдуть Французи. Це все свідчить про те, що лондонська фінансова конференція є лише початком широких міжнародніх переговорів.

ЗА ЗБЛИЖЕННЯ З НІМЕЧЧИНОЮ.

ПАРИЖ (Франція). — Впливові ґазети почали багато писати за необхідність зближення Німеччини з Францією. Це лежить не лише в інтересах цих обох держав, але й цілої Европи. Ґазети радять урядови вести безпосередні розмови з Німцями й не допускати посередництва Лондону, бо Анґлія завжди старається інших поріжнити між собою, щоб ліпше панувати.

Ґазети кажуть, що шлях безпосередньо з Парижа до Берліна значно коротший, ніж через Лондон.

НІМЕЧЧИНА МАЄ САМА РАТУВАТИСЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Більшість преси зприводу лондонської конференції говорить, що вона дала Німеччині лише коротку передишку в її фінансових клопотах. Кардинального полагодження фінансово-економічного стану Німеччини ця конференція не принесла.

Преса підкреслює, що Німці мають памятати, що годі їм шукати допомоги зза кордону, а треба знайти в собі внутрі сили й засоби порятунку. Разом з тим ґазети підкреслюють, що моральний політичний успіх конференція має великий, бо вона може стати поворотним пунктом у міжнародніх взаєминах.

ТАЄМНА НАРАДА В ПАПИ РИМСЬКОГО.

ВАТИКАН МІСТО (Папська держава). — Папа римський відбув таємну нараду з 22 кардиналами, які були в Римі. Нарада відбувалася в такому секреті, що на ній нікого не було крім папи та кардиналів. Навіть вищі достойники, що знаходяться при папі поза кардиналами, на нараду не були допущені. Тому точний вислід і причини нарад не відомі.

Можна сказати лиш одно, що темою нарад було тяжке становище церкви в ріжних державах. Справа стосунків Ватикану з Італією була лише частиною загальної теми.

ЛЕЙДІ АСТОР КЛЯКАЛА ПЕРЕД ЛІТВИНОВИМ.

МОСКВА (СССР). — В Москві тепер перебуває група визначних Анґлійців на чолі з Бернардом Шо та Лейді Астор, що є посолкою до британського парляменту. Підчас вечірнього приняття й забави лейді Астор отримала з Америки телеграму від професора Ейлського університету, Криніна, який просив лейді Астор допомогти його жінці в Москві.

Лейді Астор з телеграмою в руці відшукала на веранді Літвинова, комісаря закордонних справ, і клякаючи перед ним, сказала: „Я прийшла до вас, як селянин до царя". Потім подала йому телеграму. Літвинов відповів, що ця справа до нього не належить. Тоді лейді Астор старалася побачити когонебудь з вищих урядовців чеки, але в ночі не могла знайти нікого.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

УГЛЕВА КОНФЕРЕНЦІЯ

Від кількох уже місяців мягко-вугольний промисл Америки знаходиться в страшному хаосі. Страйки, локавти, бійки, стрілянина, вбивства — все те показує, що не добре діється в цьому промислі, який достарчає іншим промислам одного з головних топлив, себто порушуючих сил, і тимсамим є одним з основних промислів.

Виринув цей хаос проти голосних запевнень углевих баронів, котрі, скільки разів робітничі юнії пробували організувати робітників у цьому промислі, все заявляли, що промисл „самий" вирішить усі справи, як тільки робітничі юнії не будуть мішатися. Маємо тепер перед собою вислід „немішання" робітничих юній. Правда, стару майнерську юнію „Юнайтед Майн Воркерс" не пущено в округи мягкого вугля, але цим не виключено всяких заходів до організації, бо, не можучи організуватися в стару, консервативну юнію, робітники пробували зорганізуватися в радикальну юнію. Консервативна юнія, відомо, була би пробувала розвязати в досвідчений спосіб біжучі питання промислу, тоді як провідникам радикальної юнії часто ходить не так о розвязку біжучих питань промислу, як о розголошення своєї партії, що замісць до ладу й порядку, веде до безладдя й хаосу.

Показалося це, коли юнія „Юнайтед Майн Воркерс" виступила з домаганням до уряду скликати конференцію представників сторін, себто власників копалень і робітників. Радикальні провідники страйків сейчас виступили проти такого пляну, хоч навіть безуспішна конференція приносить певні користи, бо дає публиці змогу орієнтуватися в суперечних питаннях, вияснюючи протилежні становища сторін. Звичайно, власники копалень не люблять такого вияснення справи, і вони всіх сил уживають, щоб уряд конференції не скликав. Тому майнерській юнії треба потратити немало зусиль, щоби вимогти на уряді скликання такої конференції. Цього року це їй вдалося, певно тому, що на слідуючий рік будуть президіяльні вибори.

Власники копалень ще далі протестують проти скликання конференції. Відомо, вони воліли би, щоби конференції не було, та щоби вони мали вільну руку звести безпощадну боротьбу з радикальною юнією. Ця боротьба проти загорілого противника скінчилась би певно побідою.

Та таке рішення було би шкідливе й для робітників і для цілого краю, бо воно скоро довело би до нової кризи, подібної до теперішньої.

Б. Антоненко-Давидович.

ВОСКРЕСЕННЯ ШЕЛЬМЕНКА*)

(1)

Не знаю, як кому, але мені особисто, хоч би який там він був батько української повісти, автор „Супліки до пана іздателя" то-що, а все-ж Грицько Квітка - Основяненко назавжди залишиться бридким, як автор славнозвісного „Шельменка-деньщика".

„Шельменко-деньщик" — це не тільки зовсім непридатна для нашого дня поганенька комедійна песа, ні, — ціла концепція лакузи-хахла, це програма малоросіянства, що не обмежилась Квітчиною добою, а пройшла з розгорнутими трьохкольоровими прапорами в далекі наступні десятиліття, це апотеоз тих прагнень, що спарували під двохголовим орлом малоросійську ідилію з темною російською реакційною ніччю.

Хто-зна, чи укладав такі думки Грицько Квітка в свій, на жаль, безсмертний твір, чи був він свідомий того політично-громадського значіння, що матиме його Шельменко, але, в кожнім разі, позитивний в Квітчиному письмі деньщик Шельменко став ніби „бубновим тузом"**) на спині, що з ним пройшла Україна через віки. Шельменко-деньщик, як викінчений, цільний тип, — це ніби „примусовий асортимент" що його підсунула нам крамничка історії разом із речами найпершої споживи, без яких годі собі уявити не тільки наш сьогоднішній ріст, а навіть кволе животіння нашого, бодай літературного, організму.

У инших народів мати в аналах історії літератури не сатиру, а позитивний тип Шельменка-деньщика вважалось би за національну ганьбу, але у нас... у нас — ні. І це не тільки через літературні злидні за доби „українського національно-культурного відродження", а й через те, що Шельменко-деньщик увійшов у плоть і кров пересічного міщанства, що треба було двох революцій, щоб типовий представник українського „громадянства" витрусився з Шельменкового мундура.

Можна було гадати, що жовтнева революція розстріляє Шельменків дух, і Шельменківщина, як певне явище, одійде цікавим експонатом до історії наших скорбних мандрів по вибоїнах східньо-европейського бездоріжжя. Бо що таке — Шельменко? Шельменко — це, насамперед, вірний, але хитрий лакуза, що його хитрощі всеж таки припасовані на користь панові, це — посміховисько для „культурних" людей, це — вічний хахол; Шельменкіяда — це апологія вихолощеного малоросіянства, що його ідеал — унтерофіцерські нашивки. Що може бути гіршого на Україні за Шельменка!

І одначе Шельменко воскрес. Воскрес він, що-правда, не як тип, та й не сам він воскрес, а його воскресили, і цей сумний факт трапився не на Україні, та всеж трапився...

Шельменко воскрес як літературна суґестія, і його ганебна тінь час від часу, гляди, й промайне на сторінках російських видань, а то й зірветься з живих уст.

Ми поминемо тут окремі „наукові" книги, де автор, якийсь старий професор, за традицією „доброго старого времени", не може розлучитись із термінами „Малоросія", „Юго-Западный край", хоч і про це слід булоб поговорити та належно визначити еквівалент цій науковости; але скажімо на цей раз, що автори цих барвистих і запашних назв — це старі мацапури, що їх, як і ми, Шельменка, перебрала від часів „плюсквамперфектум" теж порядком історичного примусового асортименту Жовтнева Росія.

Отже стримаємо наразі цілком справедливе наше обурення і затамуємо образу, надибуючи стару знайому шльондру Малоросію по всяких брошурках та книгах наукового характеру, а обернемось до сучасної російської художньої літератури, застерігши читача, що будемо мати діло не з випадковими виданнями, де автор є „сам себе писатель, сам себе издатель и сам себе читатель", а з тими, що мають поважну фірму видавництва „Круг" чи там „Московського товарищества писателей", чи журналу „Культурная революция". Хай не закидають нам, що ми спеціяльно вишукували смажену рибку, — брали те, що само лізло в очі, те, що плило до нашого берега. Отже — і тріску, і рибку — „омнія", аби тільки воно мало більш-менш поважну фірму. Ось перед нами роман Данила Крептюкова „Времена", видання „Московського товарищества писателей" 1928 року. Роман подає український фолькльор, що-правда дореволюційний, але це нікому нічого не шкодить. Автор, треба сказати йому на плюс, обізнаний з Україною; він не прибрав свій тeір традиційною „клюквою", а навпаки, слушно пересипав текст українськими словами та етнографічним антуражем. Чогоб і хотіли більше від автора? Та ба—трапилось у тексті слово „кацапка", і автор поспішає його пояснити приміткою:

Кацап — украйнофильское слово, обозначающее — великоросс, как великороссы еминовали малороссов — хохлами.

Не будемо себе запитувати, чому це кацап є „украйнофільское" слово, чому це — „малороссы", то-що, а, подивувавшись до схочу із „санкта сімпліцітас" нерозважного автора, перегорнемо кілька сторінок, щоб прочитати таке миле пояснення нашої рідної матні:

Матня — задняя часть широких украинских шаровар.

А всеж таки не збагнути, чому це автор, дозволяючи „шароварам" бути „украинскими", ніяк не відважиться надати цей невеликий пріоритет і „хохлам", полишаючи їх у безнадійному становищі **„малороссів"?**

Невже справді в шановного автора і не менш шановного видавництва, що друкували ці примітки, року 1928-го уявлення про Україну, про УСРР та її народ, не піднеслось вище від матні та шаровар?...

Але виявляється, що можна навіть жити на Україні, друкуватись у „Красном Слове", органі **„Всеукраїнської спілки Пролетарських письменників"**, і визнавати пріоритет „українства" хіба що тільки за коровами... У книзі XVIII. „Красного Слова" (видає ДВУ в Харкові) А. Бартов у оповіданні „Пантелей" пише: **„С хохлом Пашка живет"**, потім... **„спала она на палубе грека, среди хохлов и шумливих жинок"**, і тільки в кінці оповідання: **„...в конце улицы показались колонны немцев, обоз, а за обозом пестрое пугливое стадо украинских коровок".**

Про це вже писав фейлетон у „Вістях", Остап Вишня, та всеж не зясовано, чому це корови і шаровари можуть бути **українськими**, а людям судилось бути тільки „хохлами"? Чи тому, що поміж коровами не було й не може бути Шельменка, а хахла треба держати на посміх людський у Шельменковій ролі? Чому? Адже революція скасувала ганебні прозвища „хахол", „жид", „лях", „сарт", „кацап". Адже найтемніший український селянин із найглухішого закутку України гидуватиме імям „хахол". І чим, скажіть, будь ласка, ці крептюковські примітки та бартовські „образи" про „хахлів" кращі від отаких-о перлів, що їх-би, припустім, відважився-б написати якийсь головотяп:

„Еврей — юдофильское слово, так называли жидов великороссы", або наприклад: **„...спала она на палубе турка (турок — это туркофильское слово, так называли басурманов великороссы) среди кацапов и шумливих женщин".** Чим це краще чи гірше від Крептюкова та Бартова? Я гадаю, що абсолютно нічим, хіба-що тільки та різниця, що, колиб справді могло на наших журнальних шпальтах чи сторінках книжки зявитись щось подібне до цих останніх зразків із „жидом, басурменом та кацапом", — українська радянська громадськість далаб негайно по заслузі гострий осуд та одсіч; а коли це дозволяють собі Крептюков та Бартов, про це, чомусь ми мовчимо. Хто це дозволив їм вживати „художньо" ці словечка, що є знаряддям національного цькування?

Та полишемо і їх, щоб перейти до цікавіших речей.

Журнал „Культурная революция", видання ВЦРПС за листопад 1928 року, випустив додаток „Материалы для клубной сцены" № 1. Серед цих матеріялів маємо песу на три акти „Новый кузнечный" А. Арбатова. У другому акті песи персонаж Болдирін, що є за песою робітник-токар, співає арію, приперчивши її досить характеристичною реплікою на кінці:

Реве та стогне
Дніпр широкий,
Сердитий вітер
Завива.
До долу верби
Гне високі
Горами хвилю
Підойма...

Вот язык у хохлов моржовый!

Ви, читачу, певне думаєте, що цілий сюжет песи звязаний якось із Україною, отже й ця арія не випадкова, або що цю песу написано в площині агітки — боротьби з русотяпством? Наївний! Цю арію і цю прекрасну репліку автор подав як „комічний елемент" песи, щоб доста насмішити невибагливого глядача. Ну, що може бути комічнішого за хахлацьку панахиду „Реве та стогне" і хтож не знає, який речівник звичайно асоціюється з прикметником „моржовий"!

Не будемо перечити: тип робітника Болдиріна, за песою — негативний, але це не виправдує автора, що примусив свого персонажа, без жадних драматичних підстав кинути зі сцени в публіку чертову порцію хуліганства на адресу „хахлів". Під кінець песи Болдирін покаявся в багатьох своїх лихих учинках і став „хорошим". Ви, читачу, може думаєте, що Арбатовський робітник-токар Болдирін тут-же перепросив і братній український пролетаріят за своє недавнє хамство, що йому так фривольно дозволив це виявити автор песи? Ні! Автор песи, А. Арбатов, не такий уже простак, щоб запровадити підчас трагічної „серцещипательной" сцени каяття Болдиріна, такий комічний трюк, як вибачення перед „моржовим языком хохлов".

І ці милі дотепи пускає, як свій додаток, журнал „Культурная революция"... Колиб із таких шедеврів спробувати уявити собі обличчя журналу, то, далебі, важко було-б добрати, де в нього — „культурная", й де „революция"...

(Конець буде)

*) Передруковуємо (з незначними скороченнями) цю статтю з „Життя і Революція". Автор стоїть на совітській плятформі, але він наводить факти, які є сильніші за всі плятформи і які особливо цікаві для нас.
Редакція.

**) Так називали в Росії засуджених на каторжні роботи. — Ред.

В. Будзиновський.

ТРИ ПОКОЛІННЯ

(Свобідно за Купером)

(5)

Оба човни причалили до берега і Жулицький зараз розказав, як то є на місци, призначенім під оселю. Як Жулицький вгадував, так сталося. Всі заявили охоту поїхати на місце, щоби самим придивитися і вибрати місця на свої хати. Користаючи з того, що мали до розпорядимости два човни, порішили поїхати водою, і то таки зараз. Всі не могли їхати, бо хтось мусів лишитися з кіньми. Охотників лишатися не було, отже рішив жереб. Лишилися два. Всі інші, по чотири на однім човні, відплили.

Другі обзорини, хоч сполучені з усталеннем пляну розбудови оселі, були коротші, як перші, бо Жулицький вже мав плян розбудови. Свій хутір він рішився поставити на місци, де раньше стояв хутір сотника Марченка. Прийшовши з товаришами на се місце, зараз відмірив простір під будинки, сад і прихатні городи. Мірили кроками. Кандидати на поселенців хотіли вже тепер знати, де будуть стояти їх хати. Щоби їм догодити, Жулицький зараз визначив головну вулицю. Початок зробив при своїй пайці. Вулицю відмірив так, що вона йшла між лісом і пливучою серединою долини річкою, від сходу ід заходови. Між рядом будинків по північнім боці вулиці і річкою лишався широкий шмат буйної землі під сади і городи. Таксамо було по південнім боці вулиці аж до ліса. По обох боках вулиці Жулицький повідмірював пайки для тих поселенців, що були з ним. Хто яку пайку дістане, рішав жереб. Коли скінчили паювати, прийшла черга на питанне, коли зачинати роботу. Товариство було одушевлене місцем і всі були за те, щоби зачинати зараз. Врадили ще сего літа рубати ліс на будівельний матеріял і обробити його, щоби на весну мож було не лиш поставити хати, але й обробити троха поля. На поле Жулицький призначив другу половину долини між північним берегом річки і горою. Він також показав, де рубати ліс на матеріял. Хотів провести дорогу попри озеро по його південнім боці, отже казав рубати і до чиста вирубати ліс здовж озера, так, щоби лишилася дорога, широка десять сяжнів.

Зараз ціле товариство думало вернутися до Полтави. Тепер чотири найбільше одушевлені кандидати на поселенців заявили, що як би мали з собою сокири, пили і запас харчів, то лишились би тут і вже тепер зачали би рубати ліс. Жулицький любив кувати залізо, поки воно горяче, отже промовив до них:

— Чи харчі, пили і сокири ростуть тільки в Полтаві? Все те можна роздобути по дорозі, або взагалі десь ближче як Полтава. Гадаю, що в Бахмуті дістане сокиру, дістане пилу і все те, що до такої роботи потрібне. Я дам вам гроші. З Бахмута вернетеся сюди і зачнете роботу. Я з Полтави вишлю сюди решту охотників. Заступати мене буде тут Бриняк. Як буде до роботи більше рук, то хто зна, чи ще до зими деякі хати не стануть під дахом...

Товариство пішло на нічліг до хати Капія. Досвіта човнами вернулися на той бік озера. Човни затягли до скритки в кущах, посідали на коні і рушили в дорогу. На другий день товариство розділилося. Одні поїхали на Полтаву, другі на Бахмут.

Лишивши Жулицького і Бриняка в світлици, Капій пішов до пекарні. Він звичайно мав здоровий сон і як ляг, то засипляв скоро. Нині сон його не брався, бо в його уяві грозило йому нещастя найбільше, яке тільки міг подумати собі. Хоч Жулицький обезпечив його, то йому таки бачилося, що треба буде покинути сей кут, який давав йому прожиток від дитини і з яким він зрісся душею і тілом.

— Як не з сими сторонами, то бодай з сею хатою треба буде розстатися, — думав. — Як сюди переносяться люди з міста, то вони не обмежаться на одну родину. Тут буде людніше, як було за сотника. Ліси перетереблять, звіра вибють і виполошать. Моїм дотеперішним промислом тут вже ніхто не годен буде жити. А хоч би й не те, то в такім гаморі я не видержу... Може так зле не буде, щоби аж цілком покидати сі сторони... Може й в моїй хаті буду мати спокій, бо хутір Жулицького стане мабуть там, де стояв хутір сотника, від моєї хати півчверти верстви. Всеж таки треба заздалегідь приготовитися на гірше. Як мені буде можна лишитися в сих сторонах і тільки коло моєї хати буде загусто, то треба буде перенестися до печери на Кандибі... Поступлю нині подивитися, чи ще така, як була колись... Може завалилася?

Передумуючи все те, Капій цілу ніч обертався з боку на бік, дожидаючи дня. Коли стало сіріти, встав. В торбу напхав вяленого мяса і паляниць, які йому відступив був його гість. Взяв ріг з порохом, мішочок з кулями, рушницю і вийшов з хати. Його собаки були на припоні під причілком скелі, до якої була притулена хата. В сім місци причілок мав малу плятформу, на яку мож було вийти з боку, кільканацять кроків далі за будою собак. Капій спустив собаки, вийшов на плятформу і відтам став спинатися вгору на плай, що йшов боком гори по його середині. Плай був такий непомітний і такий незручний, що хіба один Капій міг знати, що туди зайде до якоїсь мети. То виминаючи зломи, то пропихаючися рачки попід зломи, то скачучи з каменя на камінь, Капій вийшов на невелику плятформу в половині висоти гори і в половині довжини озера. Плятформа була на скалі вищій ніж смерики, що росли в низу, отже з неї видко було ціле озеро і ліс по його другім боці. Сама плятформа була заросла молодником, сплетеним до купи ожинами. Плечима плятформи була стрімка скала, яка лагідно переходила в хребет гори. Скала, була заслонена півкругом валу порослого кущами. Капій обійшов той вал, пропхався проміж стіною скали і кущами, та увійшов у печеру в скалі.

Печера була неправильна, але простора. Мала більші й менші розгалуження, неначе кімнатки і комори. На неї попав був ще батько Капія, заведений собаками, що до неї загналися за медведицею. Тут було її леговище. Саме тоді між Бердою і Калміусом кочував татарський чамбул. Татари дуже часто заходили на сей бік Калміуса, аж до озера. Капії перенеслися тоді до тої печери. Поширили її, випорпавши зпоміж скал глину, з якої висипали саме той вал, який був перед входом до печери. Згодом вал поріс буряном, пізніше смеречиною і цілком заслонив вхід до печери. Хто пізніше аж сюди прибрудив би, той і не подумав би, що тут є така вигідна скритка. Одно літо в сій скритці пересиділа також родина Марченка, коли Татари знов появилися в сих сторонах. Від того часу в печері не була людська нога. Капій оглянув печеру. Допевнившися, що на випадок потреби буде мати захисну скритку, пішов далі, до своїх капканів.

* * *

Шіснацять років після обзорин, пару днів перед Різдвом на дорогу між лісом і озером при його східнім кінци віхали сани, мчачи в сторону малого місточка Жулич, заснованого купцем з Полтави Жулицьким. Сани були великі, так, що в них могло вигідно поміститится шість і більше осіб. Тепер, кромі візника, сиділи там тільки дві особи: Жулицький і його вісімнацятьлітна донька Варка. Обоє сиділи позагортані в кожухах, так, що на світ визирали тільки їх очи. Їхали з Київа.

Жулицький перенісся до своїх Жулич з жінкою і дволітньою донькою. Коли донці вже було чотирнацять років, батько завіз її до Київа на науку, умістивши її в ліпшім институті. По двох роках жінка занедужала і вмерла, не попрощавшися з донькою. Варка далі жила в Київі і вчилася. Жулицький банував, бо жив лише з чужими: жінка в могилі, донька далеко в Київі. По двох дальших роках рішився доньку взяти назад до хати і поїхав по неї до Київа. Їзда саньми туди, орудки в Київі і їзда назад забрали цілий місяць часу. Тепер обоє їхали мовчки. Закутаним у кожухах незручно було розмовляти і обоє поринали в своїх власних думках. Батько став питати себе, чи добре зробив, що для своєї вигоди забрав доньку з міста. Саме прийшла пора думати про те, щоби дівчину добре віддати. В такій малолюдній стороні не легко знайдеться гідний жених. Донька думала, як то тепер виглядає хата і як їй в тій хаті буде житися без мами. Була також цікава, як тепер виглядає оселя, заснована її батьком, і які ті люди, з котрими прийдеться їй жити. Вже в Київі чула від батька, що в тих чотирох роках побудувалося кільканацять нових поселенців; що вже є пару крамів, гостинниця, церква, піп з шіснацятьлітною донькою, лікар і кілька нових ремісників. До старого Капія вернувся його приятель Гнат Сабарай. Такий старий, що з рушницею вже не ходить, лише ловить рибу і Капієви помагає ставити капкани. Також робить конкуренцію лікареви, бо знає ріжні цілющі зела, про які той цирулик і не чув ніколи.

Хоч цілий потопав в кожухах, Жулицький вчув далекий лай собак.

(Дальше буде).

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

MINORITIES IN POLAND.

Sentences in Political Trials.

GERMAN "OUTLAWS"

A Legend of Ukrainian "Sabotage".

(From our own Correspondent.)

Berlin, Thursday.

The sentences passed on German Boy Scouts, or rather Scoutmasters, by the Court of Appeal at Posen on Monday have made a most painful impression here. The chief accused was Dr. Burchardt, a prominent member of the German minority, whose sentence was one year's imprisonment. The main charge was one of conspiracy, but no evidence that would for one moment be considered in any Western European court was brought against the accused in support of this charge.

Public attention is so diverted from events in Poland (the general interest in the Ulitz case last year surely helped to secure a just verdict) that these political trials can be carried through to their deplorable termination. Germany has her hands full enough of difficulties and troubles at the moment, but the sentences just pased, following as they do so closely on those passed on Dr. Graebe and other members of the German minority, are the cause of much embittered comment here.

The "Deutsche Allgemeine Zeitung" writes at the end of a long article: "The German Government will be compelled to revise their attitude towards Poland, for it will not do that they continue to show friendliness towards a land in which members of the German peopel stand outside the law, and are accounted outlaws in every sence."

Charges of Sabotage.

Five Ukrainians have been sentenced at Lemberg on the charge of having committed acts of sabotage last September. The sentences vary from two to five years' imprisonment. It is impossible at this distance to judge whether the evidence against the accused was conclusive or not, but in considering such trials it must always be borne in mind that when the prisoners are Ukrainians (or Communists) the evidence is very often obtained by torture (prisoners belonging to the German minority are not physically tortured—the publicity would be too great). According to the "Novy Chas" the Public Prosecutor declared that the Ukrainian Nationalist organisation had its headquarters here in Berlin, and was directed by Konovalets from Berlin. This is a legend for which no evidence whatsoever has so far been produced.

Konovalets — who was a Ukrainian military leader in the war against Poland — has been in Geneva for the last two years. He is held responsible by the Poles for almost every trouble in the Ukraine, very much as Colonel Lawrence is held responsible by Turks and Bolsheviks for almost every trouble in the Far, Middle, or Near East (particularly in Afghanistan). The belief that the Ukrainians are in league with the Germans and that the „sabotage" carried out in the Ukraine last summer was organised from Berlin is a piece of infantile nonsense — after all, to put a match to a haystack is not an operation requiring direction from headquarters 700 miles away.

Oppression in Poland.

Once more the news from Poland is disquieting for the fresh evidence it brings that no member of an alien race who has the misfortune to be domiciled in that country can count himself immune from petty molestation or persecution. In the last few days two very important legal decisions have been given against members of the German minority. Members of a Scouting organisation have received severe sentences on a charge of conspiracy, based on evidence of the most flimsy character. The court of Appeal has also upheld the conviction of another German leader, whose chief offence seems to have been the organization of his fellow-Germans so that their children might enjoy the minority schools to which they have a treaty right. But it is not only, or mainly, Germans who suffer in Poland. Five Ukrainians have been sentenced at Lemberg for acts of sabotage said to have been committed last September when rick-burning was prevalent in that countryside. It is true that specified charges against definite individuals are improvement on the indiscriminate brutality of the "pacification" by cavalry which was the official Polish reply at the time. No one, however, who knows anything of the conduct of police investigations in political cases in that part of Europe dare feel any great confidence in the justice of the verdict. In any case, if the Polish Government is sincere in its desire to reach an understanding with the Ukrainians an amnesty would have been a wiser policy than the ruthless prosecution at this late date of alleged political offenders. It will be remembered that it was only on the assurance of the Polish Government that it was seeking to reach an honorable understandig with the Ukrainians that Mr. Henderson allowed the Ukrainian petitions to be held over to the League Council's autumn session. No doubt he hoped that both Poles and Ukrainians were prepared to let bygones be bygones and to make a fresh start, but events have unfortunately proved him wrong.

(Manchester Guardian, Friday, July 10, 1931).

—o—

POY SCOUTS SAVE DROWNING BOY WHO IGNORED WARNING.

James Durkas, 9, Pulled from Water Near Point Street Bridge.

Nine-year-old James Durkas was at home today with his parents, Mr. and Mrs. John Durkas, 79 Bishop street, solemnly promising not to go swimming again at Curran & Burton's old coal docks, near the Point street bridge.

He received the scare of his life Saturday night when he slipped from an iron pipe and fell into the Providence river. Only for the heroic efforts of Leo Rekrut, 13, of Bishop street, and Charles Horton, 14, of 43 Bishop street, both members of Troop 45, Boy Scouts of America, the youth would have drowned.

Rekrut saw young Durkas going toward the "swimmiing hole" and warned him not to go in. Instead of heding the warning, the youngster jumped in and grabbed hold of the pipe. Laughing and splashing around, he let go of it. Then becoming frightened, he screamed and young Rekrut ran to the edge of the dock and dove in.

He was just in time to save young Durkas from going down the second time. Swimming with all his might, Rekrut reached the edge of dock with Durkas and Horton helped pull him up and render first aid. Although Durkas was not unconscious, his face, arms and legs had began to turn purple.

After giving first aid Horton and Rekrut wrapped him up and escorted him to his home.

"The News-Tribune," Providence, R. I., Monday, July 13, 1931.

(The newspaper quoted publishes the pictures of Charles Horton and Leo Rekrut.

Leo Rekrut is the son of Mr. and Mrs. Emil Rekrut, an active member of the Ukrainian National Association. He is also a member of the Juvenile department of the U. N. A., and contributes to the Ukrainian Juvenile Magazine, the organ of the said Juvenile Department of the U. N. A.).

—o—

UKRAINIANS IN THE SOVIET UNION.

How the Contingents of Workers in the Donbas Mines are Composed.

The Kharkov Komsomolets Ukrajiny of May 19, 1931, reports that of the youthful workers 50% hail from the country.

Lack of Discipline in the Donbas Mines.

There is not a single pit which does not report frequent truancy on the part of the workers, negligence in the treatment of machinery and tools, and consequently accidents. All so many causes for diminished output. (Proletarska Pravda, Kiev, May 5, 1931.)

"Potemkine Villages" in a Soviet Film.

K. Radek, writing in the Moscow Izvestia on the new film, The Donbas Symphony, asserts that the film in question was taken not in the Donbas mines but at Leningrad, on the 25 October Prospect (the former Nevsky Prospect).

Russian Chauvinism.

There are 70% Ukrainians among the workers at the "Energobud" factory. The management of this factory obstinately ignores the rights of the Ukrainian language. The vice-director, a Communist named Siedov, tore up the request written in Ukrainian which a workman had addressed to him. (Kharkov Communist, May 18, 1931.)

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ ЦІЛОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІТСБУРЩИНИ

УКРАЇНЦІ! Коли сама Україна просить: „Пірвіть кайдани, коли Ви мої сини і доньки: нехай свобідна буду!" то це мусимо робити!

Тож послухайте своєї мами і усі, як один, на

У К Р А Ї Н С Ь К И Й Д Е Н Ь

KENNYWOOD PARK — PITTSBURGH, PA.

Дохід з цего дня призначений на визволення України, на добуття волі і свободи українському народови. —

Україні сонце,
Ворогам — огонь!
Разом же, Українці,
На Український День!

В Четвер 30 Липня 1931

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінґ відбудеться в неділю, 26 липня, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свою належитість, бо в противнім разі будуть суспендовані. Обовязком є кождого члена явитися на мітінґ. — М. Дмитрів, предс.; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

ЗІ СПОРТУ.

U. G. C. A. A. ENJOY BEST SEASON IN SIX CAMPAIGNS ON FIELD.

In First Half of Season Ukes Win 15 and Lose 5.

The Ukrainian Greek Catholic Athletic Association of Chester, Pa., has one of the best records of any independent team around these parts. In its six season on the diamond the Ukes have won 15 and lost 5 in first half of the season.

The Ukes boast of two successful winning streaks to date with opening of the season the Ukes won five before losing one while six more consecutive victories were score before another setback.

Some of teams victims were Maryland, A. C. Phoinexville Fallcons, Sears & Roebuck, Linwood A. C. & St. Anthony C. C., St. Michael C. T. A., Vets Forign Wars., Milmont A. A., Chester Colored Stars, North Chester A. C., Jeffery A. C., and winning a five game series from South Chester A. A. taking four games out of the series.

The Uke. Gr. Cath. A. A. nine would like a long distance game away for games and etc. Write to U. G. C. A. A. c/o Michael K. Oleynik, 3118 W. 3rd St., Chester, Pa.

Yours in Sports,

Michael K. Oleynick,
Mgr. Uke. Gr. Cath. A. A.

— Йойно, — каже Ройза Зільберман на смертній постелі. — Мені вже приходить кінець. Ледви я вмру, ти візьмеш зараз до себе твою любовницю, оженишся з нею, а за рік уже зовсім позабудеш, що я колись була твоєю доброю, вірною жінкою!

Йойна старається лагідно вспокоїти жінку:

— Насамперед умри — а потім говоритимемо далі.

—o—

— З тією дівчиною раджу вам оженитися, — радить посередник подруж. — Її батько давно помер і лишив їй гарний маєточок.

— О, гов! — каже на те юнак. — Я маю вістки, що її батько не вмер, лише сидить у тюрмі — засуджений на сімнацять літ!

На це посередник подруж співчуваючо:

— Хай буде й ваша правда, пане. Та, прошу вас, чи то є життя?!

—o—

Злодія зловили на крадежі. Суддя каже йому: — А може можете що сказати на свою оборону?

— Так, прошу найяснішого суду — відповідає злодій — я не дочуваю, тому я й не чув голосу совісти.

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.!

Повідомляється

ШЕРОВЦІВ У. Р. Т. СПІЛКИ

в Нюарку, що

ПІВРІЧНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

В СУБОТУ, 25. ЛИПНЯ 1931 Р.

(SATURDAY, JULY 25, 1931)

точно в годині 8-мій ввечір, У ВЛАСНІЙ ГАЛИ.

Обовязком є кождого Шеровця прибути на збори.

Пожаданим є, щоби кождий шеровець доручив Спілці свою точну адресу. Хто не може бути присутний, зволить прислати почтою на імя Спілки.

167,9,71 **Заряд Дирекції.**

Пантелеймон Романів.

ДОБРІ МІСЦЯ.

Коли вже поділили поміщицьку землю і минув якийсь час, мужики знову стали відказувати, що мають обмаль землі.

— Таж маєте тепер більше в порівнанні з тим, що давнише? питався управитель Повітового Земського Уряду.

Що з того, що більше... місця маємо погані.

Мало, що місця — запримітив коваль — ось хочби ті рови замучили вже. Минулого року на моїм полі був невеличкий рівчик, можна сказати, навіть орати не перешкаджав, а такий рівний: похожаєш собі з плугом по березі наче по нитці. Цього року чорти його так рознесли, що не перескочиш, а в додатку пішов якимись такими закрутами. Вертишся біля нього з плугом, вертишся і сил не стає.

Земля також не та, що колись — сказав дядько Софрон. Він любив хвалити лише минуле, а до сучасности відносився з погордою. — Які то колись були сіножати, скільки самого ліса, а тепер, Бог зна, саме кертовиння. Ну й рови. Давніше ровів не було, а тепер їх щораз більше з року на рік.

— Он, у Німців таких ровів якось нема — сказав салдат Пилип, що був у полоні підчас війни.

Всі звернулися до нього.

— Нема?

— Ні, нема.

— Видно добрі місця — сказав Софрон — мусіли natрапити на добрі місця. — І стояв опершись на палицю та сумно глядів десь на бік.

— Попробували -би тут, прийшли би, прийшли, покрутилисяби — запримітив коваль. — Так, ті добрі місця, то наче скарб, у руку не позволяє взяти себе.

Очі його боліли, сидів з боку на землі, босий, з головою завиненою в ганчірки та говорив відтам, обернений плечима до тих, що розмовляли. Від них світило сонце та перешкаджало йому дивитися.

— Ось, хочби взяти таку глаголівську землю — сказав, запаливши люльку та сплюнувши — які то бували колись на ній врожаї.

— Величезні...

— Андрусівські мужики давно мали її на оці, вкінці зібралися, купили, користали два роки з врожаїв, можна сказати, що земля сама з себе родила, без навозу, без нічого. А потім якось стала знову неврожайною та зійшла на пси. Чому це так?

— Взяли її запізно — відповів Софрон — стала псуватися. Чоботи нищаться, скажім — таксамо земля.

— Гей, коби так трапити на добрі місця — сказав коваль із захопленням.

— Так, тоді ми показали би.

З боку на пустім майдані, де давніше була хата й огородець старого коваля, що помер минулого року, діти кидали каміння та патики та збивали зелені яблочка, підскакували й обломлювали галузки, на яких видно було яблочка. Один патик упав біля мужиків, що сиділи на бервенах і розмовляли.

— Гей, ви, чортівське насіння — крикнув коваль, коли оглянувся на дітей — чому кидаєте з тамтого боку, не можете туди обійти? Головою воно ворухнути не хоче.

Всі озирнулися на хлопців і мовчали хвилину.

— Дивіть-но, які це яблока — сказав Пилип — наче горішки... А в Німця, братіку, наче два пястуки, а ті грушки, ті сливки... Просто рай.

— Добрі місця, ось і цілий рай — сказав зітхаючи Софрон і знову глядів в інший бік.

— Дурням усе дістаються добрі місця — запримітив понуро коваль. Одною рукою держався за око, а пальцем другої руки притискав огонь у люльці, яку смоктав без упину, прижмурюючи очі.

— Не люблять вони народу, ці добрі місця, все втікають дальше: там де трудящий народ, нема нічого. Аж обридження збирає. Глянь хочби на нашу округу — куди глянеш усюди рови, кертичини, зарази нема на них, збіже худеньке, лісів нема, голі зруби, худоба заморена. А там, де ще нема народу, там є місця добрі, товсті.

— Це правда. Буде пять літ, як наші відіхали, десь там на Сибір, чи десь, записалися... Зпочатку писали, що жито родиться ніби ліс.

— Ліс... гм... лише...

— Бараболі... просто тисячі.

— Тисячі...

— Ну і, сказати правду, не треба ніякої праці: орати — не орють, а так собі патиками сосновими попорпають і добре; можеш цілісеньку зиму лежати на печі.

— То-то раз місця — сказало кілька голосів.

— Так. А потім пожили яких три роки, а земля — дай Боже здоровля — заросла пирієм, перестала родити, ліс згорів від чогось, як пишуть.

— Чому?

— Видно знову не сподобалося, що народ прийшов.

— Тепер то вже невідомо, де ще є ті добрі місця — сказав Софрон і зітхнув.

— Кажуть, що там записуються — сказав коваль, що сидів усе таксамо. Він не глядів на нікого, вказав великим пальцем кудись через плечі, далеко направо.

Всі глянули туди, де поза житніми полями майоріли мряками окутані ліси.

— Ні, видно вже, що куди не повернешся — одно й тесаме — сказав Антін Горюн, худорлявий мужик, що босий сидів на бельці та махав рукою. Похнюпив голову, задумався над чимось безнадійним.

— А хоч би тепер додали землі — сказав Софрон, таж земля всюди та сама, тутешня. Колиб так з іншого місця, то що іншого. Або, щоби так із двацять літ тому. Можна би з двацять літ вихіснувати добру землю. А тепер поореться яких три роки тай земля сходить на пси.

Здіймив повстяний капелюх і помало пошкробався в голову.

— Навіть трох літ не оратимеш — запримітив коваль.

— А ось землю від Микити купили тоді якісь Чухонці, та зовсім їм не зійшла.

— Завчасу зловили то й не зійшла.

— Хто його знає. Мяту там усе садили.

— Зовсім, начеб знали, ну й не зійшла.

— Це правда — згодився Софрон — як для насіння так і для землі треба знати слово. Хто його нині знає? Молодь така якась нінащо...

Знову глядів десь на бік, потім помовчав і додав:

— Он і тому все сходить на пси. Ліса нема на двацять верств, земля наче попіл. Тієї, що недавно приділили також не вистане на довго. Як кажуть податки за неї платити, то вичерпається.

— Самособою...

— Йти кудись, де місця добрі.

— Навганяєшся за ними — сказав понуро коваль — нині поселишся на ньому, а завтра розлізеться ровами.

— Коби бодай рочок хіснувати таку землю, щоби сама родила — сказав коваль — а плечей; коби не треба було згинати.

— Або щоби такі слова знати... Давніше богато слів знали... пошепочуть, пошепочуть і — готове, збирай.

— Слова теж не все поможуть, — сказав Пилип — але колиб так Німцям віддати гарний шматок з добрими місцями, то було би не зле.

— Все одно, не вистане навіть на два роки — всюди будуть рови та кертичини — відізвався безнадійно Горюн.

Он, колиб так знайти добрі місця, а ще до того пізнати слова — сказав коваль, поглядаючи на всіх.

Та всі мовчали понуро. Слова всі забули, а добрі місця й так не видержать довго трудящого народу.

(Переклав з російського **Н. Л.**).

Прапредки Арнольда Блявштайна з іншими Жидами переходили через Червоне море. Одначе сам Арнольд перейшов на католика. Та в світі в нинішніх часах ріжне буває. З дочкою Блявштайна хотів оженитися Жид Мойсей Пфефер. Йому заявив католик Блявштайн:

— Любий приятелю, я вам не можу віддати моєї дочки. Поперше ви **Жид**, а ми християни, подруге ви не маєте зовсім грошей, а преціньгроші у нас **Жидів** то найважніша річ!

ЧОЛОВІК, ЩО ФАБРИКУЄ ПЕРЛИ.

Одним з богацтв і тайн морського дна та життя, яке кипить у недослідженних його глибинах, є невеличкі, лискучі кульочки, що переходять ріжні переміни, та вкінці знайдуться на шиях гарних жінок. Є це жемчуги (перли), найдорожчі прикраси.

Тисячі ріжних наслідувачів намагаються наслідувати працю, яку виконує нераз цілими роками замкнена в мушлі плоска, нужденна устриця. Та нічого лекшого для знавця, як відріжнити найліпше сфабриковану перлу від тої, що зродилася на дні моря, а яку з чималим трудом добувають на поверхню землі.

Одначе не кожня устриця витворює жемчуги. Нераз треба видобути на поверхню тисячі устриць, щоби знайти в їх нутрі лискучу перлу.

Та таки знайшлася людина, що зуміла присилувати устриці до праці тай то неабиякої, що приносить такі великі користи.

На південнім побережі Японії в невеличкім внутрішнім морі десятки тисяч устриць як день так ніч працюють для „короля жемчугів", Кокіші Мікімото. Ця фабрика жемчугів, у якій працюють малі, німі сотворіння, це наче казка сучасности.

Мікімото походить з міста Тоба. Колись це місто було живим осередком ловлі та торговлі „жемчужних" устриць, однакож наслідком грабіжницької господарки втратило всі свої засоби. За молодих літ Мікімото продавав ловцям жемчугів харчі та довідався неодну тайну з життя устриць і про це, як творяться жемчуги. І Мікімото оповідає, що він уже тоді постановив був придумати щось таке, що помогло би людям лекше здобувати дорогоцінні устриці.

Тому 23 роки він став робити досвіди, якби це устрицям улекшити витворювати лискучі кульочки із слизі, яку мають у своїм тілі. Мікомотові ніхто не хотів вірити, всі насміхалися з нього. В 1894. році Мікімото показував першу, півокруглу перлу, яку витворила устриця, а якій працю він (Мікімото) сам улекшив. Сьогодні Мікімото є одним з найбільших богачів у світі, має власне море, велике 40 тисяч гектарів. У цьому морі є спеціяльні парки устриць, що витворюють жемчуги.

Ось як Мікімото помагає устрицям витворювати жемчуги. Молоду устрицю оставляє на три роки в спокою, потім зачинається для неї праця. У спеціяльній робітні перед людьми в білих плащах лежать цілі купи устриць. Зпоміж них вибирають сильно збудовані. Малесенькими щипчиками хапає хірург зародок жемчуга, часто менший ніж головка шпильки, і маніпулює дуже зручно (як це здібні робити лише Японці, що мають дуже чутливі пальці) та завиває його в мембрану устриці, яка саме закінчила життя, потім натинає мікроскопійно живу устрицю та встромлює в неї ембріон (зародок) будучої перли. Потім так зоперовану устрицю впускають назад у воду. Жемчуг витворюється цілих сім літ. Двічі до року виловлюють устрицю з моря та обчищують із морських наростей та лакомих галапасів. За десять літ жемчуг уже доволі великий та гарний, щоби його видобути на денне світло. З нагоди 35-их роковин істнування своєї фабрики Мікімото запросив спеціяльну комісію та показував її висліди 10-літньої праці дванацяти устриць. Присутні самі добували ці устриці навгад із коша щойно виловлених устриць. Вісім із тих устриць мали вже гарні, великі перли. Одна перла була круглесенька, гарно-рожевого блеску, дві мали незначні хиби, але також були круглі. Інші були трохи поздовжні, але дуже гарно вилискувалися, як найдорожчі жемчуги. Спеціялісти оцінили вартість круглого жемчуга на суму кільканацять тисяч долярів.

У робітні „короля жемчугів" висить Едісонів портрет, на якім є такий напис: „Ви ґеніяльні. Ви видерли природі чарівний і таємничий блеск, та присилували її, щоби працювала на вас".

Новонародженій дочці мікада (японського цісаря) Мікімото дав у дарунку найбільшу перлу, яку устриця витворювала цілих трицять літ.

В одному галицькому місточку дуже часто траплялося, що на похороні вбогих людей не було кому й заплакати. Тому управа місточка наняла Пінкаса Кобилівкера як головного „плаксія". Його завданням було гіреньким плачем удавати сумного свояка.

І трапилося раз, що знову помер якийсь бідний жид. Бурмістр післав по „плаксія" Пінкаса. Посланець вернувся без Пінкаса й повідомив:

— Пінкас поздоровляє: він нині не може плакати — йому не до плачу, бо нині саме померла його жінка!

—o—

Два доляри.

— Що ти так задумалася, дівчинко? Що тобі приключилося?

— Я мала два доляри в кишені. Мій доляр і Петрусів. Петрусів доляр я загубила.

ЖАРТИ.

До польського банку, якого директор є великий антисеміст, приходить Берко Ґріцвайт і предкладає вексель. Касієр глянув на вексель, а потім каже:

— Вексель є в порядку — одначе я не можу вам виплатити за нього грошей!

— Чому?

— Наша дирекція не каже виплачувати Жидам.

— Добре! — каже Берко, — то, я завтра прийду як протестант!

—o—

Шпаки звінчалися й винайшли собі хату за містом. Щодня діставали якийсь дарунок від добрих приятелів для уладження хати. Одного дня дістали два тікети до театру, й записку: „Вгадайте, хто вам це присилає?"

Вечером Шпаки були на ті тікети в театрі, потім у каварні й вернулися дуже пізно додому. Знайшли хату зовсім ограблену, лише на вікні лежала записка: „Тепер уже вам не легко вгадати, хто прислав тікети!"

—o—

— Таксі!

— Прошу!

— Скажіть мені, скільки я мусів би заплатити за авто відсіля до залізничого двірця?

— Найбільше 7—8 долярів.

— Так? Дуже дякую, я хотів лише знати, скільки заощаджу, коли піду пішки...

—o—

Англійський король Едвард приїхав був до австрійського цісаря Франца Йосифа до купелевої місцевости Ішлю. Управа міста приказала, щоби на повитання монархів усі жінки уставилися в альпейській ноші по обох боках улиці від залізниці. Король Едвард оглядав той шпалір і нараз спитав Франца Йосифа:

— Як це є, що так багато з твоїх горожанок в Горішній Австрії мають горбаті носи й такі східні лиця?

На це Франц Йосиф:

— Знаєш, ті, що ти про них питаєшся, це лише „патьомкінські" дівчата!

—o—

Над рікою.

Полісмен: У цьому місці не вільно купатися.

Мущина у воді: Таж ви бачили, як я роздягався, то чому ви тоді не сказали мені, що не вільно?

Полісмен: Бо роздягатися вільно.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(78)

Коли Тарзан пустився по сліду за Кай Шанґом, з джунґлів виринула постать високого мужчини, неприємного з вигляду. Він поспішно наближався до Муґамбі та Тарзана, що стояли здивовані. Вони були певні, що тепер нема й одної живої людини поблизу їх табору. „Хто ти?" — запитав Тарзан. — „Що ти знаєш про долю білої жінки й чорної? Де ці жінки тепер і що з ними сталося?" — поспішно питав Тарзан.

—o—

„Я все знаю" — відповів чужинець. „Обидві жінки захоплені в полон і коли ти не поспішиш їх визволити, то не побачиш їх більше. Поспішай за мною, бо можливо, що їх судно піде скоро на море". „Хто ти й чого прийшов до мене?" — запитав Тарзан. „Я чув, як Кай Шанґ змовлявся з моряком з твого табору, щоб захопити жінок. Я з ним мав сварку й він хотів убити мене. Вратувався я втечею в джунґлі. Скорше біжім, щоб не спізнитися!"

—o—

Тарзан вже нічого не думав і повірив відразу незнайомій людині. Він тепер був захоплений лиш одною думкою: щоб не спізнитися й вратувати Джейн з рук Китайця. Незнайомець вів їх поспішно найближчим шляхом, щоб добігти до берега моря, поки там стоїть ще судно китайського пірата. Коли вони підбігли до берега, де мав стояти на котві корабель Кай Шанґа, було, вже запізно. Судно розпустило свої вітрила й відплило геть.

—o—

Тарзан спинився на березі. Звідти він дивився за тим, як судно пливло недалеко берега попри нього, щоб далі вийти з затоки на повне море. Що тепер робити? — думав Тарзан. Блискавкою перебігали в голові Тарзана одна думка за другою. Та мабуть ще ніколи в життю він не почував себе таким безпорадним, як тепер. Що робити? Як дігнати судно, що ось-ось вийде з затоки й поверне на відкрите море?!

—o—